

RELAȚIA ÎNTRE ȘTIINȚĂ ȘI RELIGIE (I)

Din cele mai vechi timpuri, acest aspect al compatibilității dintre știință și religie a fost abordat atât de către teologi și filozofi, pe de o parte, dar și de către oamenii de știință. Cum este și normal, această problemă a fost dezbătută diferit, în funcție de zona geografică în primul rând, dar și de epoca istorică și cultura existentă la un moment dat. Ca urmare a acestor realități, influența dintre religie și știință a fost prezentată fie sub aspectul unui conflict, fie ca o armonie și, deseori, ca o interacțiune complementară.

Scopul urmărit, atât de știință cât și de religie, a fost întotdeauna acela de a cunoaște adevărul despre universul în care ne ducem existența. Știința are, de cele mai multe ori, instrumentul rațiunii, dar și al empirismului. Religia se bazează pe credință și sacralitate, acceptând deseori, ca factor decisiv, revelația. Inițial, metoda științifică a cunoașterii a fost dezvoltată de către islam și apoi de către creștini.

Hinduismul are ca bază credința în Brahman, care este o ființă absolută, impersonală, creatoare a Universului.

Brahmanul este considerat Sinele Suprem. Căci, conform Veda, care este o culegere de texte originare din India Veche, aceste vechi scripturi ale hinduismului acceptă existența Brahmanului, dintotdeauna și va exista în veci, el fiind Spiritul universal suprem, Sinele suprem, care stă la originea Universului, a lumii fenomenale... Brahman este adesea reliefat ca Eternul Absolut sau Dumnezeu, fiind solul divin pentru sămânța originalului, a tuturor creațiilor. Hinduismul acceptă ipoteza că știința aduce cunoștiințe legitime, dar incomplete despre lumea înconjurătoare.

Creația a devenit realitate prin trecerea rațiunilor divine, a gândurilor lui Dumnezeu pe un alt plan, acela al existenței lor fizice, prin voința lui Dumnezeu. Rațiunile divine există în planul lui Dumnezeu, ca gând al Lui, iar prin crearea fapturilor au fost imprimate în creație, constituind o mărturie a **origii divine** a creației. Ele nu numai că nu încetează să existe din clipa realizării lor în lumea fizică, dar îi asigură acesteia un conținut rațional.

Rațiunile divine din lucruri și ființe își au modelele în Logosul divin, care e Rațiunea ipostatică supremă.

Pe cât de variate sunt lucrurile și ființele create, pe atât de variate sunt rațiunile din ele. Numai în om, raționalitatea de indefinite virtualități ale naturii capătă un sens, un rost, sau ajunge tot mai aproape la împlinirea ei. Aceasta fiindcă numai omul, legat fiind prin experiența sa de celelalte lucruri și fapte, poate cunoaște tot mai profund raționalitatea naturii și sensurile ei.

Rostul omului este acela de a descoperi și valorifica raționalitatea lumii, în toată diversitatea ei, pentru a descifra în lume noi și noi sensuri și înțelesuri ale rațiunilor lucrurilor și, deci, ale lucrurilor înseși. Legătura dintre rațiunile lucrurilor și cunoașterea lor prin rațiunea umană, capacitatea dată de Dumnezeu rațiunii umane, de a descifra sensurile lucrurilor și a le cunoaște tot mai profund constituie o primă bază a compatibilității și conlucrării teologiei cu celelalte științe. Faptul că atât rațiunea umană, cât și rațiunea lucrurilor provin din Rațiunea Supremă și în aceasta își găsesc convergența și sensul constituie baza, scopul, motivația și rațiunea existenței și dezvoltării tuturor științelor.

Înțelegând bine cele arătate mai sus, vom putea și noi să considerăm normal faptul că, de-a-lungul timpului, mulți oameni de știință au recunoscut autoritatea lui Dumnezeu asupra diferitelor științe și au găsit legături între Revelație și componentele științelor.

Să ne oprim puțin pentru a-l cunoaște pe Blaise Pascal, care afirmă că: „Tragedia ființei umane, analizând filozofic, o constituie caracterul finit al acesteia. În raport cu infinitul, omul este un nimic și, ca atare, cunoașterea sa nu poate fi decât parțială. El își poate cunoaște propria natură în acest mod, însă despre infinit, despre Dumnezeu, nu poate afla nimic în afara credinței.

Omul se zbate între pasiuni și rațiune. Pasiunile îl apropie de condiția animalelor, rațiunea îl poate face conștient de superioritatea sa în lume, dar și de condiția sa mizeră în raport cu divinitatea. În aceasta constă, de altfel, măreția omului. Totuși, nu prin rațiune, putem ajunge la cunoașterea lui Dumnezeu. Această facultate ne poate face doar conștienți de propria natură și de situația noastră în

raport cu divinitatea”. Pentru Pascal, „omul ajunge la unicul adevăr, Dumnezeu, prin credință și prin Hristos, ca mediator. Acest tip de adevăr este unul profund existențial și nu doar abstract și conceptual așa cum este Dumnezeul filozofilor”.

Blaise Pascal (1623-1662), în 1654, trăiește o revelație religioasă, care-i va schimba complet felul de a fi, precum și interesele cognitive. Acceptând și asumând adevărul religiei creștine, într-un mod profund personal, dar și cât se poate de firesc, el își marchează definitiv destinul, căci după această dată face vizite la mănăstirea jansenistă Port-Royal des Champs, situată la 30 km sud-vest de Paris și publică lucrări anonime reunite în „Lettres provinciales”, în 1656. Odată cu retragerea sa la Port-Royal, asumarea completă a trăirii creștine era completă. În acest fel, el își impune un mod de viață auster, retras. Moment, din care lumea îl va descoperi ca pe un gânditor profund religios, căci a elaborat proiectul unei „Apologii a creștinismului”. Din păcate, această lucrare a rămas neterminată, cu un titlu provizoriu, „Cugetări”, din cauza morții sale premature, la 39 de ani, 19 august 1662, în urma generalizării tumorii maligne din stomac.

Să considerăm acum că există (și au existat) o seamă de savanți și oameni de știință remarcabili, care au avut preocupări și au trăit cu un puternic sentiment religios, așa cum a fost și Isaac Newton (1643-1727). Acest renumit om de știință englez a fost: alchimist, teolog, mistic, matematician, fizician și astronom. Prin teoriile sale științifice, s-au pus bazele unei revoluții științifice în domeniul opticii, matematicii și mecanicii. A fost primul care a demonstrat că legile naturii guvernează atât mișcarea globului terestru, cât și a altor corpuri cerești, intuind astfel că orbitele pot fi nu numai eliptice, dar și hiperbolice sau parabolice, iar peste câțiva ani aceeași intuiție îi va sugera legea gravitației.

Newton a fost un om profund religios și un teolog erudit.

În 1703, filozoful englez John Locke îi scria nepotului său King: „Newton este într-adevăr un savant remarcabil, nu numai datorită uimitoarelor sale realizări în domeniul matematicii, ci și în teologie, grație vastelor sale cunoștințe din Sfânta Scriptură, puținii putându-se compara cu el”. Se bucura în aceeași măsură de o înaltă celebritate ca teolog, în cercurile largi, unde-și făcea apariția. De altfel, pe mormântul său, la Westminster, există un epitaf care spune, printre altele: „aici se odihnește Sir Isaac Newton... înțelept și corect al naturii, al antichității și al Sfintei Scripturi. El a afirmat prin filozofia sa, măreția lui Dumnezeu atotputernic, iar prin caracterul său, exprimă simplitatea evanghelică...”.

Louis Pasteur (1822-1895), motivat de un profund sentiment religios și de iubirea de familie, de patrie și de

știință, dar revoluționar din fire, ia parte la evenimentele legate de anul 1848, sacrificându-și puținii bani ce-i avea, pentru binele țării. El este considerat un adevărat binefăcător al omenirii, căci ocupându-se de microbiologie reușește, împreună cu colaboratorii săi, să pună la punct un vaccin împotriva holerei, care va fi aplicat cu succes în anul 1881.

În paralel, a fost preocupat în mod deosebit, începând din 1880, de cercetări asupra turbării. El face o constatare remarcabilă, observând că măduva spinării de animal infectat, uscată, ar putea împiedica apariția acestei grave îmbolnăviri. După nenumerate încercări, în vederea obținerii unui preparat cu calitate de vaccin, Pasteur efectuează prima încercare la un copil mușcat de un câine turbat. Începe la 6 iulie 1885 prima serie de injecții, iar după trei luni copilul este salvat. Se poate pune întrebarea: ar putea să apară viața așa, din întâmplare? Louis Pasteur a dovedit încă din secolul 19, pe baza experimentelor sale, că viața nu provine decât din viața preexistentă. Dar prin forța lucrurilor teoria evoluționistă pretinde că, cu mult timp în urmă, viața la nivel microscopic trebuie să fi apărut cumva în mod spontan din materia vie (?!). El explică faptul, că nici un mare edificiu nu se mai poate susține fără o fundație. Prin urmare, teoriei evoluționiste îi lipsește o fundație (bază) corespunzătoare.

Mărturia lumii vii și a documentelor fosile, care sunt vestigiile ale unor forme de viață foarte vechi, ne determină să tragem concluzia: Viața nu este rezultatul unei evoluții, ci ea a fost creată! Dar în afara faptelor care confirmă teza creației, există multe alte dovezi ale existenței unui creator, adică existența unei inteligențe supreme.

RELAȚIA ÎNTRE ȘTIINȚĂ ȘI RELIGIE (I)

Dacă e să comparăm realizările celor doi, Darwin poate fi considerat mai degrabă fondatorul unei religii (evoluționismul) decât al unei științe, pe când Pasteur a avut o contribuție remarcabilă în progresul științei. Viața modernă ar fi de neimaginat astăzi, fără descoperirile lui, și în mod special pentru alimentele care nu-și pot păstra calitățile, dacă nu sunt supuse procesului de pasteurizare.

Louise Pasteur a întemeiat microbiologia și bacteriologia, a inventat vaccinarea, imunizarea și pasteurizarea, s-a opus ideii de generare spontană a vieții și a susținut că „știința îi apropie pe oameni de Dumnezeu”. Mulți afirmă tendențios că oamenii de știință sunt ateii.

Pentru a combate această prejudecată, să trecem în revistă câteva personalități ale științei:

- Johannes Kepler, astronom, autor al unei opere științifice revoluționare, afirma în cartea sa, „Armonia luminilor”, chiar la început: „Sunt creștin!”;
- Robert Boyle, unul din pionierii chimiei moderne, a scris cărți religioase și meditații creștine;
- Isaac Newton, pe care l-am prezentat înainte, afirma: „Am convingerea fundamentală, că Biblia este cuvântul lui Dumnezeu, scrisă de oameni insuflați de Dumnezeu”. Și, adaugă el, „Ateismul nu are sens!”;
- Michael Faraday, inventatorul generatorului electric și al transformatorului, a fost un cunoscut predicator al Evangheliei;
- James Joule a fost un fizician care ne-a definit prima lege a termodinamicii, care contrazice ideea că universul s-ar fi putut crea singur, din nimic; mărturisind că este cu adevărat creștin militant;
- Lordul Kelvin, care a sistematizat știința termodinamicii, a descoperit scara temperaturii absolute și a brevetat 70 de invenții; nu vedea nici un conflict între știință și Biblie;
- James Clena Maxwell este autorul teoriei electromagnetice și recunoștea că este un creștin devotat.

